

Ба 11038

М. БАГДАНОВІЧ

МУШКА
ЗЕЛЯНУШКА

МАЛЮНКІ А. ВОЛКАВА

НА БЕЛОРУССКОМ ЯЗЫКЕ
М. Богданович
МУШКА ЗЕЛЕНУШКА
И КОМАРИК —
НОСАТОЕ ЛИЧИКО
Государственное Издательство БССР
Минск — 1947 г.

042009

Рэдактар В. Няміра
Тэхрэдактар Я. Карпіновіч
Карэктар І. Сакалоўскі

Аг 02338. Падпісана да друку 31/V—47 г. Тыраж 20.000 экз. Папера 60×92/8 Друк. арк. 2 Заказ № 140

Літаграфія пры друкарні імя Сталіна, Мінск, Пушкіна, 55.

Б 24157

Ба 11038

М. БАГДАНОВІЧ

МУШКА
ЗЕЛЯНУШКА

і
КАМАРЫК
НАСАТЬ
ТВАРЫК

ВЕЛЬМІ ЖАЛАСНАЯ ГІСТОРЫЯ
ВЫКЛАДЗЕНАЯ ЗГОДНА З ПРАЎДАЙ
БЕЛАРУСКІМ ВЕРШАМ

ДЗЯРЖАўНАЕ ВЫДАВЕЦТВА БССР
Рэдакцыя дзіцячай літаратуры
МІНСК 1947 г.

Бел. адзел
1994 г.

Инв. 1953 г. Ба 11038.

Блізка рэчкі Самацечкі камары таўкуцца,
І «таўкачыкі» спяваюць і у скокі тнуцца:
«Гэй, гоп, таўкачыкі,
Гэй, гоп, асінавы,
Ды работы Максімавы».

А Максім ляжыць на траўцы, сонна пазірае,
Камарок за камарочкам да яго шыбае,
І пясняр з усіх найлепшы ўжо звiніць ля вуха
Як камарыка наўмысне загубіла муха.

I
Вахісталася сасонка баравая,
Затужыла дзяўчынка маладая,
Жартаўлівая пяюшка-сакатушка,
А па імені—мушка зелянушка:
«Ой, чаму-ж ды не судзілася мне долі,
Што мяне і не сваталі ніколі.
А пасагу прабагатага я маю:
Куст шыпшыны, ад краю і да краю,
Шчэлка ў яблыні—пры ветры каб хавацца,
Ліст альховы — на ночку пакрывацца,
Ды да краю поўны мёдам кацялішча
З жалудовай вялізнай скарлупішчы,
Калі гэты мёд у місачку кладзецца,
Ажна сліна ў роце набярэцца».

Як пачуў тыя жаласці камарык —
Паскрабаў і насочак ён, і тварык:
«А чаму-бы мне ды з ёй не пажаніцца?
Пэўна, пойдзе, каб болей не журыцца.
Хоць насаценькі я, шэры, хударлязы,
Дык у скоках затое-жа рухавы...»
І схапіўся камарочак прыбірацца,
Каб ля мушкі-пяюшкі увіхацца.

II

Прыляцела мушка дахаты, —
 Аж у яе камарык насаты.
 Сваю хрушчы усядаюць,
 З бацькам-маткай штось размаўляюць:
 «Мы — стральцы, шукаем куніцу,
 Не куніцу, але дзявіцу».
 Гаманілі болей гадзіны
 Ды гавораць так да дзяўчыны:
 «Ці да смаку наш-госць багаты?»
 «Запытайце у мамы і таты».
 Тут гарэлкай ўсё змацавалі,
 А пасля і заручын даждалі.
 Браў жаніх ад мушкі-дзяўчыны
 Дарагі ручнік з павучыны,
 Што яна на траўцы сцяліла
 І на ясным сонцы бяліла.
 У нядзелю будзе вяселле, —
 Захадзіў камар, як з пахмелля;
 І пяе і скача паціху,
 Ды як сыпне ўраз «шырсцяніху»:
 «Шырсцяніха, шырсцяніха мая,
 Пакахала камара гультая.
 А камар не зважае на яе,
 Толькі лётае ды песні пяе».

III

Загудзела, расшумелася дубрава:
 Аб вяселлі у дубраве стала слава.
 Як вянок на муху свацейкі надзелі,
 Усе навокала аж вочы праглядзелі.
 А калі бацькам журылася дзяўчына,
 Аж заплакала жаноцкая радзіна:
 «Укланяюся татаццы і матачцы,
 Калі ўжо апрыкрыла ім ў хатаццы.
 І чаму-ж вы мяне гадавалі
 Ды ў чужую сямейку аддалі?»
 Ў каравайніцы вулітак запрасілі,
 І яны дзяжу на продзіў замясілі.
 Авадзень быў камаровым старшым дружкай
 І рассыпаўся дробным макам перад мушкай.
 Матылі—баяры, пчолачкі—баяркі,
 Спрытны, шпаркі, асабліва як да чаркі.
 А найстаршая баярачка-чмяліха
 Так спявала, аж баяр пабрала ліха:

«Ой, багаты баяры, багаты,
Ды забыліся ўзяць грашаняты.
Хоць не шмат грашанят яны маюць,
Дык затое свой гонар трымаюць:
Хто капейку дае — грыўняй ліча яе,
А хто грыўню паклаў — што рубля дараваў»
А як сьпнулі-урэзалі музыкі,
Дык узяўся разам гоман там вялікі.
Чмель пузаты на басолі гучна грае,
А на йскрыпцы ёмка пчолка падсякае.
І знайшоўся мушанёнак нейкі малы,
Што званіў такі някепска у цымбалы,
Лоўка конікі у скоках выціналі,
У гару стрыбалі, звонка падпывалі:
«Камары скакаць
Выракаюцца:
Ногі доўгія —
Паламаюцца».

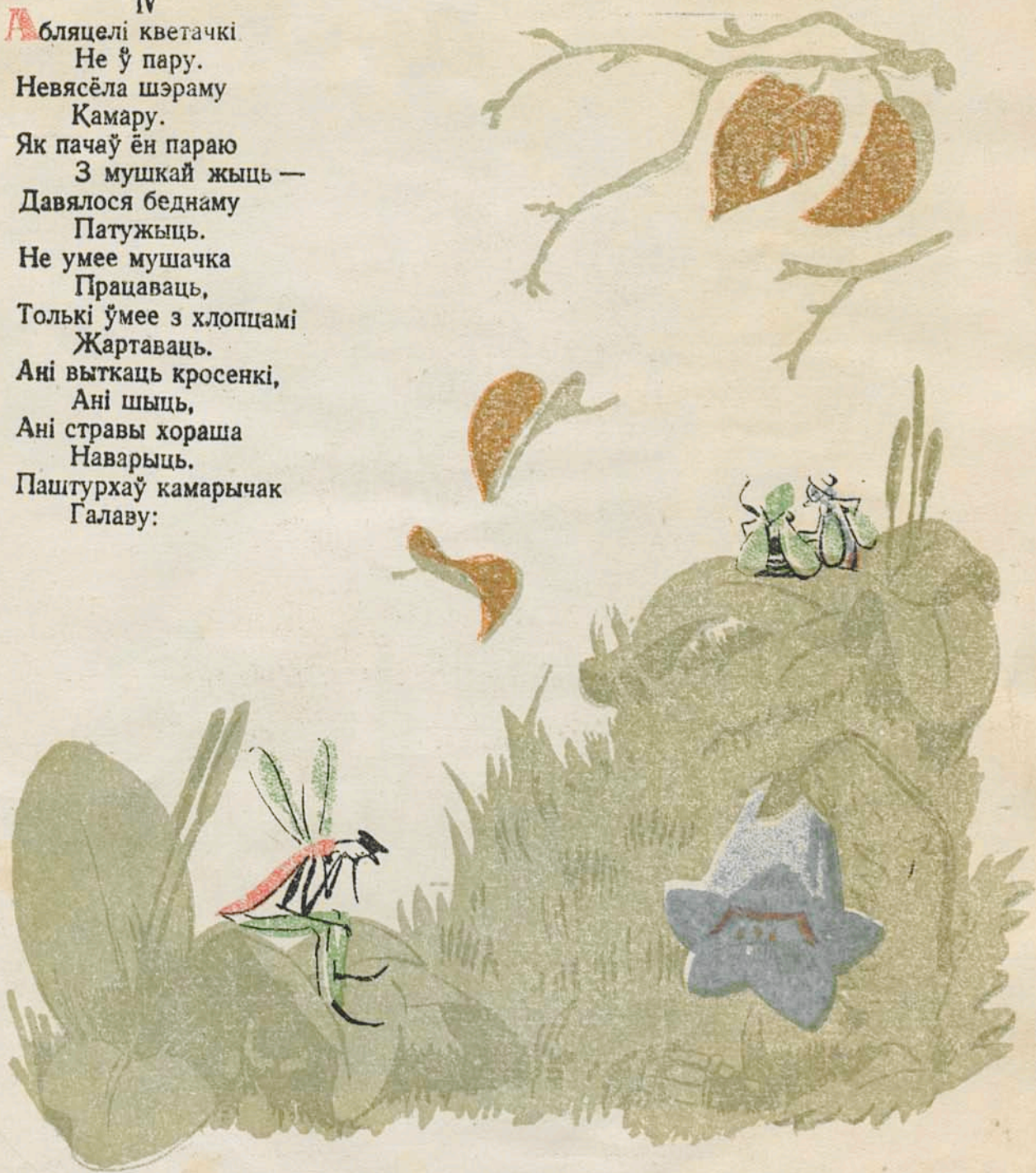
Гэтак скачуць—хто патроху, хто памногу.
 Нейкі конік адтаптаў чмялісе ногу.
 Госці спорна п'юць-ядуць ды размаўляюць,
 А музыкі граюць, дыхту заўдаваюць.
 Умела муха на вяселле запрашаці,
 Ды над тое лепей ўмела частаваці,
 Усяго стаяла досыць для гасціны:
 Нават мёд быў і чмяліны і пчаліны.
 Хрушч вялізны так гарэлкі насмактаўся,
 Што зваліўся ды ў куточку высыпаўся.
 Восы ў шатах чорных з жоўтымі стракамі
 Проста елі мушку злоснымі вачамі.
 А яна ля мужа скромненька сядзела
 І зялёненькай спаднічкай зіхацела.

Мураўёўна нізка звесіла галоўку,
Бо занадта зацягнулася ў шнуроўку.
Ды як скрыкнула, як ахнула раптоўна:
У кроплі дожджыка танула мураўёўна.
Усё сцямнела, кроплі шпарка застукалі,
У дупло, дзе мушка жыла, пападалі.
Пахаваліся ўсе госці у куточкі:
Так спынілася вяселле сярод ночкі.
А назаўтра ўсе, як толькі ўсталі зрання,
Дык пайшлі да камара на баяванне.
І былі яшчэ нарэшце перазовы,
Каб не стала аб радзіне кепскай мовы.

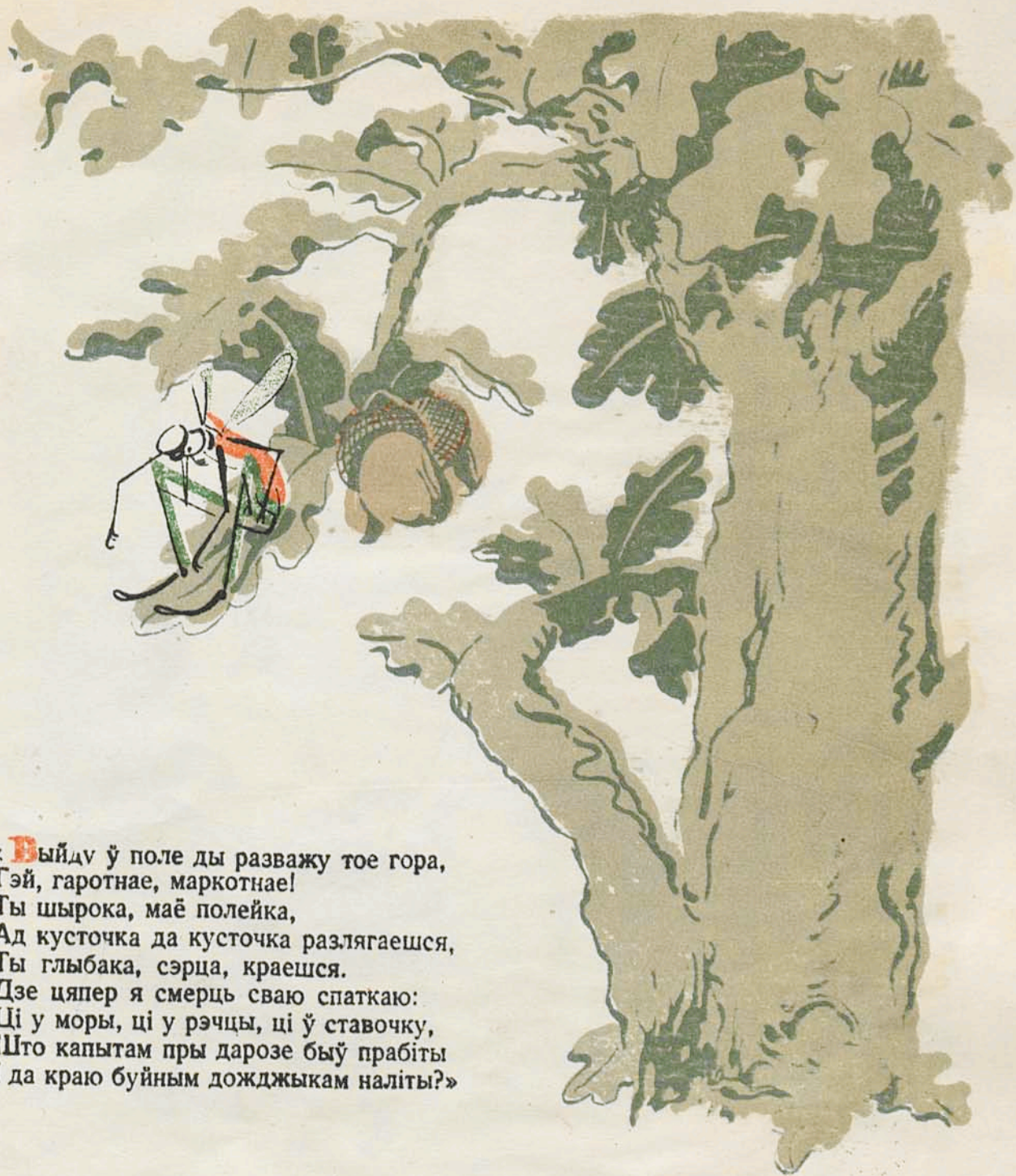
IV

Абляцелі кветачкі
 Не ў пару.
 Невясёла шэраму
 Камару.
 Як пачаў ён параю
 З мушкай жыць —
 Давялося беднаму
 Патужыць.
 Не умее мушачка
 Працаваць,
 Толькі ўмее з хлопцамі
 Жартаваць.
 Ані выткаць кросенкі,
 Ані шыць,
 Ані стравы хораша
 Наварыць.
 Паштурхаў камарычак
 Галаву:

«Як я з гэткай жонкаю
Пражыву?
Дзе я вочы, брацейкі,
Меў свае,
Як сабе за жончку
Браў яе?»
Паляцеў ён плакацца
У лясок,
Сеў на дуб зялёненькі
Пад лісток.
Пахіліў галованьку,
Уздыхнуў,
Песню сумна, жудасна
Зацягнуў:

«**В**ыйду ў поле ды разважу тое гора,
Гэй, гаротнае, маркотнае!
Ты шырока, маё полеяка,
Ад кусточка да кусточка разлягаешся,
Ты глыбака, сэрца, краешся.
Дзе цяпер я смерць сваю спаткаю:
Ці у моры, ці у рэчцы, ці ў ставочку,
Што капытам пры дарозе быў прабіты
І да краю буйным дожджыкам наліты?»

— Што за шум у бары учыніўся?
— А камарык там з дуба зваліўся.
Грымнуў ён на зямлю з высакосці
І пабіў-паламаў сабе косці.
Цеслі дошкі з дубоў пілавалі,
Габлявалі, труну змайстравалі,
Усю чырвонай кітайкай аббілі,
Устужкай чорнай з краёў адгачылі.
Гэй, кладуць камара ў дамавіну,
Сазываюць сяброў і радзіну.
Камары над труной затрубілі,
Светлячкі лепей зорак свяцілі.
«Вы паціху, музыкі, зайграйце,
Маё сэрца у край не ўражайце!»
Горка мушка-ўдава галасіла,
Скорай смерці у бога прасіла:
«Мой мужочак, а мой камарочак,
Ты падай мне з труны галасочак.
Ах, ніхто над табой не заплача,
Толькі хмарачка дробнымі дажджамі,
Толькі мушачка горкімі слязамі».

Инв. 1963 г. БХ 11033

Шалажылі дамоўку на мары,
Паняслі праз дугі ды папары.
Ля дарогі магілу капалі
І у ёй камара пахавалі,
У сырую зямельку зарылі,
Зверху насып вялікі зрабілі.
Людзі добрыя шляхам мінаюць,
Шапкі нізка здымаюць, пытаюць:
«Не іначай, вяльможны вандроўнік —
Генерал, ці маёр, ці палкоўнік?»
«Не, ляжыць тут камар-камарочак,
У каторага з локаць насочак».
1915 г.

Цана 3 руб.

1964 г.
Бел. ССР
1964 г.

КАНЕЦ

